

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

5 de Diuisione iudiciorum, ratione caussarum quæ deducuntur in iudicium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

13 ¶ Docuimus tibi, lib. de Arte iuris, c. 8. num. 4. & 5. iudicandi potestatem ab omni tempore & apud omnes gentes fuisse quocumque apud sacerdotes, & eos qui curam sacrorum gerebant. Sic iudicasse Aegyptiorum sacerdotes constat, & Alian. l. 14. c. 3. 4. Druidas apud Gallos, Inl. Caslib. 6. commentar. belli. Gall. apud Romanos pontifices, non solum de rebus iacris, sed etiam de rebus ad rempub. pertinentibus. Hali. lib. 2. Cic. pro domo sua. & de Harusp. resp. l. 2. §. deinde ex his legib. de origi. iur. Iudicantur & apud Hebræos in populo Dei sacerdotes, cap. vi. Heli. 1. Reg. 2. Samue. 1. Reg. 7. & Salu. 2. Paralipo. 19. Ezech. 4. 4. cum similib. Et in nouo Testamento haberi dignos qui iudicent de secularibus cum de Angelis etiam & de mudo iudicaturi sint, ex D. Pauli Epistola priorie ad Corinth. ca. 6. liquet. Nec repugnant Cæsares, qui sacerdotale iudicium teneant & defendunt, & priuilegia eius legibus stabiliant, Lomni innotuatiōe, Lomni. l. priuilegia, de sacro eccles. C. S. de eccles. sit. in auth. neque usurpari a iudicibus seu magistratibus, qui loco eorum præstant, potestatem ecclesiasticam suant.

14 ¶ Sunt tamen negotia & causae, quæ in vtroque foro agitari & iudicari possunt: vt si de usuris agatur, c. cum tu, de vsur. de raptoribus, seu spoliatorib. ecclesiarum, c. cum sit generale, de foro compe. & de similibus. In his dubitatur scio, num qui in vtroque foro possunt diiudicari, si in vtroque pœna uersa dampnentur, vtraque pœna plecti possit: an per eorum ius impediatur, & altera præiudicium faciat alteri. Et certe non le muruo impedire in aliquibus delictis, sed vtramque pœnam exsequendam placuit: vt in hypotheca. Statuimus, de maledic. apud Gregorium. Quo d. & in aliis locum habere dixerunt plerique. Sed Panormitanus rutijs, in ea. statuimus, de maledic. distinguendum suadet, cum notatis ad cap. felicitis, de pœn. in 6.

De Diuisione iudiciorum, ratione Causarum, quæ deducuntur in iudicium. Cap. 5.

- 1 Iudiciorum quarta diuiso ex causis, quæ in iudicium deducuntur.
- 2 Iudicia distincta per tribunalia apud Athenienses.
- 3 Iudicia diuisio, in Civile & Criminale. Et quid vtrumque.
- 4 Accusatio civiliter criminis fieri potest.
- 5 Iudiciorum 5. diuisio, in iudicia vniuersalia, Generalia, & Singularia: & quæ sint illa, & seq. nu. 6. & 7.

¶ Varta ¶ iudiciorum diuisio, ex natura generalis negotiorum, quæ in iudicium deferuntur, colligitur. Qua ratione 8. species iudiciorum facit Aristot. 4. Politic. Vnam, quæ rationem respicit: alteram, de iniurijs, 3. politicæ, quæ ad statum ciuitatis pertinet. 4. est quæ magistratibus & priuatis hominibus constituebatur, quæ versatur circa crimina & pœnas. 5. de priuatis contractibus, habentibus magnitudinem. 6. & 7. de homicidijs sponte & fortuito factis. 8. de iudicijs peregrinorum. ¶ Demosthenes autem, iudicia & causas per tribunalium nomina certis negotijs designata, distribuit, Demosth. ora. con. Aristocratem. Itaque dicit iudicium Areopagicum, Areopagi videlicet, vbi de capitalibus ageretur. 2. iudicium ad Palladium, vbi de cædibus fortuitis. 3. iudicium ad Delphicum, vbi ageretur de nece, quam quis dicebat lege permittente perpetrasse. 4. ad Prytanæum, quo si lapis, vel lignum, vel ferrum, vel quippiam lapsum dampnum dedisset, de eo iudicium fiebat. 5. Ad Phreatæum, vbi iudicabatur qui ad necem fortuitam ab exilio rediens, nondum composito negotio cum cognatis cæsi, accusabatur de cæde.

¶ Omitto ¶ propemodum infinitas similes, quæ a negotijs & causis, & locis iudiciorum traduntur, & consingi possunt: diuisiones, vna tantum generali, quæ hæc omnia complectatur, contentus ergo vt dicam horum ratione, iudicia vel civilia, vel criminalia dici. Civile iudicium dicitur, vbi non agitur de criminibus, sed de negotijs pecuniarijs, & de cõtrouersijs quæ de rebus sunt. Sic in rubr. Quando civil. alio. crimin. præiudi. C. opponitur criminalis civili. Item civile iudicium in criminibus priuatis dicitur, si de illis quis experiatur civiliter, id est, si pro illis æstimationem tantum damni dati reddi petat, neque ad vindictam reum deponat publicam. Vt contra criminale dicitur, si pro vindicta publica criminis publici vel priuati, instituat accusatio, l. fin. de priu. del. P. l. fin. de furt. P. l. fin. C. de iniur. c. tua, & ibi gl. de procura. Proinde, si pro crimine priuato vel alio agatur: vt pœna, seu multa a iudicetur alicui ex litigantibus, erit iudicium civile: si autem vt a iudicetur fisco, criminale. glo. in l. 3. ad ver. centum aureorum, de sepul. viola. P. & ibi Bar. lo. de Plat. in l. 2. in vit. verb. de iis qui ex

publ. ratio. civil. lib. 10. C. siue agatur civiliter de crimine, siue criminaliter. In quo reprehendunt interpretes glossarium l. si qua per calumniam, in verbo, auri, de episc. & cler. quod sentit pœna fisco applicatam ita demum criminalem esse, si etiam sit criminaliter, non si actum civiliter: quod tamen aliter se habet, Bald. & las. in rubr. de iudi. C. vide lulum Cla. lib. 5. sent. iur. q. 1.

¶ Ceterum, ¶ qui petit reuicere testem vel accusatorem per exceptionem criminis oppositi, civiliter & non criminaliter videtur iudicium exsequi: quia ideo testes non puniuntur, sed reuicuntur, c. 2. §. si de ord. cog. ap. Greg. c. super his, & c. qualiter & quando, de accus. c. licet Heli. de simon. Quod & in accusatoribus recipiendum, proxim. c. iurib. Inter criminalia iudicia & civilia differentia plures constituntur, de quibus nos alibi tractauimus, sup. lib. 32. c. 2. 4. 2. 5. 2. 6. Et ideo eas consulto prætermittimus, ne repetitione membranas occupemus. ¶ Quinta ¶ iudiciorum diuisio quoque a natura petitionis instituitur, in iudicia vniuersalia, generalia, & singularia. Ad petitiones namque iudiciorum substantia, & eorum sententia referri debet, vt iudicium sit conforme libello, l. vt fundus, com. diuis. P. Vniuersalia itaque iudicium erit, quando vnius iuris petitione plures res peti censentur simul, et si nominatim singulæ non exprimantur. Vocat Vlpianus actiones de vniuersitate, P. l. in l. i. de rei vind. P. huiusmodi est petitio hereditatis, litem videndum, §. fin. & l. seq. de petitio. hered. P. quæ in iure consistit, l. i. §. incorporales, de ver. diuis. in P. §. incorporales, de reb. corp. & incorp. & proinde plures res vnica petitione, quæ hereditatis sunt, vel ad hereditatem seu heredem pertinent, veniunt, l. si hereditatem petam, 4. & l. si quo tempore, 4. 4. de petit. hered. P. Eius quoque generis p. s. hereditatis petitio, quia per eam tantum bonorum possessio consequitur, quantum superiori actione heres consequi potest, Cal. l. 2. de poss. hære. petit. P. Idiplum obtinet in fideicommissoria hereditatis petitione, quæ ei competit, qui suscipit ex Senatusconsulto Trebell. restitutam hereditatem, l. i. de fideicom. hære. petit. ¶ Generale ¶ iudicium est, de petitione generis, quod est aliquorum quodammodo se habentium ad vnum aliquid, & ad se inuicem, collectio, Porph. lib. de quinq. voci. Huiusmodi est iudicium, negotiorum gestorum, tutelæ, pro socio, l. pro socio, pro soc. in P. cum similib. & similia. Sententia tamen lata super petitione generali, restringitur ope replicationis ad prosecuta tantum, vt non obstat ei, qui ex ea tantum petit singulæ, quominus quod non petit, quod de ea cõtinetur actione, petere possit: vt recte explicant in iudicio tutelæ Severus & Antoni. CC. l. licet, 2. de iudi. ¶ Singulare ¶ iudicium, de re singulati vel ex singulari contractu petit, sit: veluti in exemplo mandati, commodati, depositi apparet, d. l. pro socio, & in actione in rem, l. i. de rei vindic. P.

De Distinctione alia iudicii Ordinarii, & Extraordinarii. Cap. 6.

- 1 Iudiciorum 6. diuisio, in ordinarium & extraordinarium.
- 2 Iurisdictionis ordinaria, & delegata quæ.
- 3 Extraordinarius & ordinarius Roma magistratus, & qui nulli num. 4.
- 5 Iudicia ordinaria & extraordinaria alio modo secundum rationem agendi nominata, quæ, & quæuis.
- 6 Civilia iudicia, & ordinaria & extraordinaria cur dici possunt.
- 7 Ordo iudiciorum in summa quomodo considerandus.
- 8 Ordo in quibus accurate non seruetur.
- 9 Criminalia iudicia, quæ ordinaria, quæue extraordinaria dicantur: & quare.

¶ Extra diuisio iudiciorum, ¶ in ordinaria & extraordinaria est. Verumtamen hic obseruandum, varie ordinaria vel extraordinaria dici. Nam si habeamus rationem potestatis iudicantis, ordinarium iudicium est, quod a iudice ordinario fit. Extraordinarium, quod a delegato, c. quoniam contra, & ibi glo. de proba. Ordinarius index dicitur, vel ecclesiasticus, qui a summo pontifice, vel a principe si sit secularis, legitimum potestatem accipit, vt traditur in concilio Mileuitano, ca. a iudicibus, 2. q. 6. faciunt. sit. de offi. iudic. ordina. & de offi. & pot. iud. delegat. Vlpianus, in l. more maiorum, de iuris d. om. iud. P. ordinarium innuit esse, qui suo iure, nõ alieno beneficio habet iurisdictionem. Et Paulus, l. Paulus, l. quid, eod. qui principaliter, id est, non ratione alterius, a lege vel principe habet.

¶ Iurisdictionis ¶ ordinaria & iudicia, quæ sūt a iudice ordinario per principem, vt in suo territorio subditis sibi commissis ius d. ca.